

Crna Gora

SKUPŠTINA CRNE GORE

-Odbor za turizam, poljoprivredu, ekologiju i prostorno planiranje -

Broj 00-63-10/22-

Podgorica, 01. decembar 2022. godine

SKUPŠTINI CRNE GORE

Na osnovu člana 77 stav 2 Poslovnika Skupštine Crne Gore, Odbor za turizam, poljoprivredu, ekologiju i prostorno planiranje Skupštine Crne Gore, sa 23. sjednice održane 27. oktobra, 25. sjednice održane 17. novembra i 27. sjednice održane 01. decembra 2022. godine, podnosi

IZVJEŠTAJ

sa KONTROLNOG SASLUŠANJA

ministra ekonomskog razvoja i turizma Gorana Đurovića i direktorice Nacionalne turističke organizacije Ane Tripković Marković
na temu: „Izazovi – turistička sezona 2022. godine“

Na osnovu člana 75 stav 3 Poslovnika Skupštine Crne Gore Odbor za turizam, poljoprivredu, ekologiju i prostorno planiranje na 22 sjednici, održanoj 25. oktobra 2022. godine, jednoglasno (sa 7 glasova „ZA“) je donio Odluku o kontrolnom saslušanju ministra ekonomskog razvoja i turizma, Gorana Đurovića i direktorice Nacionalne turističke organizacije, Ane Tripković Marković (br. 00-63-10/22-32/1 od 25. oktobra 2022. godine), na temu: „Izazovi – turistička sezona 2022. godine“.

Saslušanju su, pored ministra Đurovića, prisustvovali: Aleksandra Slavuljica Gardašević, generalna direktorica Direktorata za razvojne politike u turizmu, Goranka Lazović, načelnica Direkcije za konkurentnost turističkog ambijenta, Nikola Ražnatović, načelnik Direkcije za dizertifikaciju turističkog proizvoda i Snežana Pečić, šefica kabineta.

II Podnosilac Inicijative, predsjednik Odbora, **Dragan Krapović**, upoznao je članove Odbora sa povodom za saslušanje. Podsjetio je da je Odbor tokom avgusta i septembra 2022. godine, održao sastanke u Budvi i Kolašinu na kojima su analizirani izazovi sa kojima se turistička ponuda Crne Gore suočava, da su na sastancima dobijene sve relevantne informacije od strane nadležnih organa, da je sagledano aktuelno stanje u oblasti turizma i da su utvrđene činjenice zbog kojih se ne postižu još bolji rezultati u ovoj oblasti. Takođe, podsjetio je i da je tom prilikom saopšteno da će Odbor nakon održanih sastanaka u oba regiona, u oktobru sazvati sjednicu Odbora na kojoj će se održati kontrolno saslušanje predstavnika relevantnih institucija u oblasti turizma i u vidu zaključaka sumirati prikupljene informacije.

Goran Đurović, ministar ekonomskog razvoja i turizma, govorio je o strateškim izazovima u oblasti turizma, o aktuelnim problemima i potencijalnim rješenjima, upoznao sa Strategijom razvoja turizma Crne Gore 2022-2025. godine, zasnovanom na principima održivosti. Saopštio je da je u Izvještaju Svjetske turističke organizacije UN istaknuta potreba digitalne transformacije radi podizanja nivoa prepoznatljivosti Crne Gore kao turističke destinacije, ukazao na potrebu poboljšanja saobraćajne povezanosti Crne Gore,

infrastrukture na graničnim prelazima, regulisanja pitanja buke, pitanja nasipanja i prihranjivanja plaža, neophodnost stvaranja uslova za poboljšanje avio-dostupnosti Crne Gore. Na kraju, istakao je da je protekla turistička sezona bila uspješna, naglasio da bi se poboljšanjem ponude unaprijedili uslovi za privlačenje turista iz svih krajeva svijeta, naveo da problemi jesu brojni i kontinuirani, ali da je potrebno intenzivno raditi na njima i da se koordinisanom aktivnošću svih zainteresovanih subjekata mogu ostvariti još bolji rezultati u ovoj oblasti.

Dr Ana Tripković-Marković, direktorica Nacionalne turističke organizacije Crne Gore, na početku izlaganja se osvrnula na preliminarne podatke koji se odnose na turističku sezonu 2022. godine i ukupni turistički promet, upoznala je sa strukturom gostiju koji su posjetili Crnu Goru tokom predmetne turističke sezone i ukazala na uporedne podatke u odnosu na prethodne sezone, upoznala sa sastankom koji je Nacionalna turistička organizacija održala sa direktorima lokalnih turističkih organizacija iz sjevernog regiona Crne Gore i problemima sa kojima se turistički poslenici na sjeveru države suočavaju, a neki od njih su: nedostatak budžetskih sredstava, loša putna i saobraćajna infrastruktura, nemogućnost apliciranja za podsticajne mjere, nedostatak novca za učešće na sajmovima. Takođe, bilo je riječi o aktivnostima Nacionalne turističke organizacije u prethodnom periodu i ostvarenim rezultatima, o učešćima na sajmovima širom Evrope i predstavljanim ponude Crne Gore na njima, o radu Crnogorskog kongresnog biroa, kao i o planiranim aktivnostima u budućem periodu u cilju promocije Crne Gore i njene ponude.

IV U raspravi su učestvovali poslanici: Dejan Đurović, Predrag Sekulić, Jelena Božović, Jovanka Laličić, Genci Nimanbegu, Mihailo Anđušić, Suada Zoronjić i Dragan Krapović.

Tokom rasprave postavljena su brojna pitanja i iskazani stavovi i mišljenja, koji se mogu rezimirati na sljedeći način:

- Evidentan je problem nedostatka stručnog kadra u oblasti turizma, saobraćajne povezanosti i loše putne infrastrukture, visokih cijena, buke, čistoće i odlaganja otpada, naplate turističkih taksi, problem sa radovima na putu Jelovica- Jezerine, probijenim rokovima i nužnosti završetka radova na ovoj dionici;
- Javno preduzeće „Morsko dobro“ se suočava sa problemima zbog nepostojanja planskih dokumenata;
- Nužna je izgradnja bulevara Budva-Tivat;
- Ako dođe do ukidanja avio-linija niskobudžetnih avio-kompanija doći će do gubljenja pojedinih tržišta zbog već postojećeg problema avio povezanosti Crne Gore nacionalnom avio-kompanijom i posljedica koje usljed toga nastaju;
- Neophodno je riješiti problem vodosnabdijevanja Regionalnim vodovodom zbog ugroženosti vodoizvorišta Bolje sestre;
- Neophodno je povećati budžet Ministarstva ekonomskog razvoja i turizma i Nacionalne turističke organizacije radi promocije Crne Gore, kao i potreba pravljenja brendova od festivala u Crnoj Gori;
- Konstatovan je problem nedostatka smještajnih kapaciteta na sjeveru Crne Gore;
- Ukazano je na važnost etno-sela i katuna i neophodnost podsticaja razvoja seoskog turizma;

- Istaknut je problem fiskalizacije seoskih domaćinstava i ukazano na potrebu rješavanja problema sivog tržišta u turizmu, kao i promociju seoskih domaćinstava na sjeveru;
- Istaknuta je važnost jačanja aktivnosti na privlačenju visokoplatežnih gostiju;
- Ukazano je na neophodnost povećanja subvencija i podsticajnih mjera u turizmu;
- Istaknut je problem u načinu postupanja inspeksijskih službi tokom ljetnje sezone;
- Ukazano je na problem komercijalizacije plaža;
- Potrebno je ponudu privatnog smještaja plasirati na tržište, a u cilju postizanja što boljih rezultata;
- Raditi na nalaženju načina smanjivanja zavisnosti Crne Gore od turizma i razvijanju ostalih grana privrede;
- Uspostaviti plovnost rijeke Bojane;
- Strateški definisati opredjeljenje da li Crna Gora treba da bude destinacija elitnog turizma ili da njena turistička aktivnost bude bazirana na masovnom turizmu;
- Kreirati ponudu za digitalne nomade i energetske turiste i raditi na uspostavljanju i promociji zdravstvenog turizma;
- Raditi na diverzifikaciji tržišta i ponude,
- Izgraditi ski centar Cmiljača i obezbijediti turističku valorizaciju Đalovića pećine.

* * * *

Odbor je sa sedam glasova „ZA” odlučio da predloži Skupštini da usvoji sljedeće:

ZAKLJUČKE

1. Skupština Crne Gore je konstatovala da je prethodna turistička sezona bila uspješna, ali da je neophodno raditi na daljem unapređenju u ovoj oblasti;
2. Skupština Crne Gore je konstatovala da su mediji iz regiona nanijeli određenu štetu sezoni neadekvatnim prenošenjem pojedinih izjava;
3. Skupština Crne Gore poziva Vladu Crne Gore da uspostavi jedinstvenu metodologiju za evidentiranje turista i prihoda, da ista bude dostupna u realnom vremenu i preporučuje da se spovodi jedinstvena analiza tržišta i vodi evidencija o naplati boravišne takse;
4. Skupština Crne Gore poziva Vladu Crne Gore da dostupne resurse održivo koristi;
5. Skupština Crne Gore poziva Vladu Crne Gore da prati i rješava pitanje erozije Ade Bojane;
6. Skupština Crne Gore poziva Vladu Crne Gore da radi na promociji zdravstvenog turizma;
7. Skupština Crne Gore je konstatovala da je neophodno da se kroz Predlog zakona o budžetu Crne Gore za 2023. godinu obezbijedi dovoljno finansijskih sredstava za razvoj turizma u sjevernoj regiji države i poveća budžet Nacionalne turističke organizacije Crne Gore, pri čemu će se boravišna i turistička taksa kao i članski doprinosi tretirati kao namjenski prihodi, shodno Zakonu;
8. Skupština Crne Gore poziva Vladu Crne Gore da unaprijedi koordinaciju i ojača kapacitete državnih i lokalnih inspeksijskih službi, pruži podršku lokalnim samoupravama u cilju pripreme kvalitetne turističke sezone, uz predlaganje mjera za ublažavanje evidentnih problema, obezbijedi stručnu i tehničku podršku

- udruženjima seoskih domaćinstava kako bi se prevazišle brojne prepreke prilikom registracije, vođenja i promocije seoskih domaćinstava, kao i za podnošenje aplikacija za mjere podrške, podnošenje projektnih predloga, uz pojednostavljivanje procedura, dobijanje nepovratnih sredstava u cilju motivisanja ljudi da ostanu na selu i mladih da se istom vrate i obezbijedi obuke i podršku tokom cijele godine (obuke za korišćenje računara, učenje jezika, studijska putovanja) kako bi se unaprijedila i diverzifikovala turistička ponuda;
9. Skupština Crne Gore poziva Vladu Crne Gore da pruži potrebnu podršku za razvoj turizma u sjevernom regionu, naročito za seoski turizam kao značajan oblik turizma i obezbijedi njegovu adekvatnu promociju i prodaju unaprijeđenih turističkih paketa, koji bi se odnosili na festivale, manifestacije, markiranje staza, da obezbijedi veće subvencije za privatni smještaj i objedini turističku ponudu sjevera države na sajmovima turizma i kroz saradnju sa tur-operatorima, sa ciljem privlačenja visokoplatežnih gostiju, da podigne na veći nivo usluge izdavanja privatnog smještaja, obezbijedi više sredstava za nevladine organizacije i opštine na sjeveru radi promocije planinskog i seoskog turizma, domaće hrane i sl;
 10. Skupština Crne Gore poziva Vladu Crne Gore da Zakon o zaštiti od buke u životnoj sredini u potpunosti primjenjuje prije svega da, u saradnji sa lokalnim samoupravama, kontroliše obavezno postavljanje limitatora buke u lokalima koji emituju muziku, jer je javno zdravlje prioritet;
 11. Skupština Crne Gore poziva Vladu Crne Gore da pripremi i sprovede neophodne projekte radi unapređenja saobraćajne, telekomunikacione, energetske i komunalne infrastrukture, a pitanju određivanja privremenih lokacija, posveti veću pažnju;
 12. Skupština Crne Gore poziva Vladu Crne Gore da se razmotri pitanje uspostavljanja brze saobraćajnice u primorskom regionu, naročito na dionici Tivat-Jaz-Budva; smatra da je uspostavljanje linijskog pomorskog saobraćaja održivo i potrebno rješenje i ocijenjuje da će završetak kompletne dionice auto – puta omogućiti postizanje značajnih rezultata, čemu će doprinijeti izgradnja puta ka Gusinju, završetak radova na putu Jezerine-Jelovica i završetak radova na putu prema graničnom prelazu Dračenovac, magistralni put Rožaje-Novi Pazar. Preporučuje da Vlada Crne Gore u saradnji sa Republikom Srbijom razmotri mogućnost izgradnje zajedničkog graničnog prelaza Srbije i Crne Gore kako bi se izbjeglo veće zadržavanje, po ugledu na granični prelaz Vračenovici, da omogući postavljanje većeg broja rampi i uspostavi više ulaznih i izlaznih traka tokom ljetnjih mjeseci kako bi se izbjegle velike gužve i višesatni zastoji;
 13. Skupština Crne Gore poziva Vladu Crne Gore da predloži izmjene odredaba u: Zakonu o turizmu i ugostiteljstvu, Zakonu o turističkim organizacijama i Zakonu o strancima radi obezbjeđivanja neophodnih preduslova za pripremu kvalitetne turističke sezone;
 14. Skupština Crne Gore poziva Vladu Crne Gore da razmotri mogućnost uvođenja poreskih olakšica za privatne smještaje manjeg kapaciteta i smanji stopu poreza za seoska domaćinstva u sjevernom regionu; preporučuje Vladi Crne Gore da pripremi izmjene i dopune Zakona o fiskalizaciji, koji se primjenjuje i na seoska

domaćinstva sa malim smještajnim kapacitetima, na način da se plaćaju godišnje takse shodno dobroj uporednoj praksi drugih država, npr. Srbije (10 € po ležaju za domaćinstva na godišnjem nivou), Austije (do 10 ležajeva u domaćinstvu nema naplate poreza) ili Njemačke (PDV za smještaj je 7%, dodatne usluge i obroke 19%, dok je franšiza za godišnji obrt do 17.500 € (opciono), a lični prihod ili prihod od imovine se oporezuje dodatno, dok se porez na promet mora platiti ako godišnji profit prelazi 24.500 €);

15. Skupština Crne Gore preporučuje Vladi Crne Gore da omogući izgradnju gondole i ski staza na andrijevačkoj i beranskoj strani Bjelasice kako bi se turistička ponuda tokom zimskih mjeseci upotpunila i proširila na opštine Berane i Andrijevica.

* * * *

Za izvjestioca Odbora određen je poslanik dr Dejan Đurović.

Detaljna izlaganja članova Odbora i ministra ekonomskog razvoja i turizma, Gorana Đurovića i direktorice Nacionalne turističke organizacije, Ane Tripković Marković sadržana su u zapisniku sa sjednice, čiji je sastavni dio i audio zapis sa sjednice.

PREDSJEDNIK ODBORA

Dragan Krapović